

obzornik

glasilo delovne skupnosti

Tržni pogoji so vse bolj zahtevni

OD OSKRBE PREK PROIZVODNJE DO PRODAJE

Če pregovor »po jutru se dan pozna« velja v prenesenem smislu tudi za poslovno leto, potem naj kar takoj ugotovimo, da današnji (letošnji) dan ne bo samo sončen. Do takšne ugotovitve smo prišli na podlagi trajnejših tržnih in proizvodnih dejstev, povezanih z najkjučnimi motnjami, ki so večkrat tudi objektivnega značaja.

Katera so omenjena dejstva ali motnje in kako smo oziroma bomo ukrepali za njihovo odstranitev?

Predvsem velja splošna ugotovitev, da je v pohištvenem delu čutili zapiranje trga — domačega in pa seveda predvsem tudi tujega. Nekatera takšna znamenja so bila že ob koncu lanskega leta, da bi se tržna recesija ostro pokazala v letošnjem januarju. Posebej veljajo te ugotovitve zlasti za ploskovno pohištvo in pa za oblazinjeno pohištvo, čeprav je posamezne premike čutili tudi na trgu tako imenovanega masivnega pohištva. V primarnem delu proizvodnje — pri tem mislimo na žagan les, iverne plošče in na ognjeodporne plošče — ter v zadovoljivim povpraševanjem.

Omenjena okvirna ocena o povpraševanju oziroma možnostih za prodajanje je delno splošna (tržnega izvora), delno pa je povezana s tehnično-tehnološko zasnovo oziroma velikostjo, da ne rečemo sposobnostjo prilagajanja naših temeljnih organizacij. Ne smemo pozabiti, da imamo kar dve tovarni ploskovnega pohištva, od katerih je ena med največjimi primerki svoje vrste. Po drugi strani pa se tržišče doma in zlasti v svetu spreminja hitreje kot naše možnosti in včasih hitreje kot naša miselnost.

Drugi splot vprašanj je bil povezan z nekaterimi dejstvi na področju izdelkov, katerih prodaja je še kar dobra. V letošnji zimi

je bilo veliko težav s hudim mrazom, kar je povzročalo zastoje v proizvodnji ali v prometu.

Prišlo je do okvar, od katerih je največ posledic povzročila okvara v temeljni organizaciji IVERKA. Motena je bila proizvodnja in s tem oskrba z ivernimi ploščami ter seveda prodaja doma in v izvozu.

Delno je mraz opravil svoje tudi pri proizvodnji žaganega lesa. Več nevšečnosti se je pojavilo pri oskrbi z nekaterimi (rezervnimi) deli (žage za polnojarmenik) in pa pri dobavi osnovne surovine za ognjeodporne mineralne plošče. To slednje je bilo tudi povezano s skrajno hudim mrazom na območju, kjer omenjeno surovino kopljejo oziroma separirajo. Če k temu dodamo še »običajne« napake nekaterih dobaviteljev, za katere »jim je hudo žal in sploh...«, ter določen odstotek reklamacij nam dobavljenega blaga — potem smo se bežno dotaknili glavnih okoliščin, ki nam narišejo značilen utrip poslovanja v začetku letošnjega leta. In ko seštejemo vse povedano, vidimo, da je bil pričetek leta težak.

Težak položaj zahteva boljše delo, večjo strokovnost in splošno dejavnost. Nič ne pomaga samo ugotavljanje ali celo jadikovanje, da programi, ki jih tržišče zahteva oziroma sprejema, niso idealni za naše proizvodne zmogljivosti oziroma sposobnosti. Do načrtovanih korenitejših sprememb moramo ukrepati, kot nam dopuščajo stvarni pogoji. Zato smo po analizi poslovanja prvih dveh mesecev opredelili več ukrepov, potrebnih za normalizacijo poslovanja. Oglejmo si glavne izmed njih.

Skoraj v vseh temeljnih organizacijah smo zaradi opisanih motenj spremenili lansirne programe. To je bilo razmeroma zapleteno delo, saj je bilo treba poleg spreminjajočega se trga upoštevati še ovire pri dobavi ivernih plošč. Sprememba lansirnih programov pa povleče za seboj nove težave pri pravočasni dobavi potrebnih materialov, odpovedovanje že naročenih in podobno. Zato smo organizirali zamenjavo oziroma pomoč pri oskrbi. V ta namen smo na podlagi »inventure« potreb ter zalog uresničili nujno potrebne premike surovin oziroma repromaterialov med posameznimi temeljnimi organizacijami.

Izdelali smo prednostni vrstni red odpreme in stikov s kupci za že sklenjene posle v primerih, ko so bile odpreme motene zaradi najrazličnejših razlogov. S tem želimo ohraniti prodajne poti in poslovni sloves.

Delavci, ki zaradi opisanih dogodkov in sprememb niso imeli

dela, so bili z akcijo vseh temeljnih organizacij razporejeni v druge temeljne organizacije. Dogovorjeno je stalno spremljanje zaposlitvene problematike.

Glede na obsežnost in značaj vprašanj, ki so se v velikem obsegu pojavila v naši največji temeljni organizaciji, smo za razrešitev oziroma za pomoč njemu vodstvu oblikovali posebno delovno skupino. Tako smo poleg že omenjenih sprememb v lansiranju opredelili še druge potrebne ukrepe oziroma spremembe za izboljšanje poslovanja.

Mnoga vprašanja so seveda ostala nerešena. Z izvedbo nekaterih dolgoročnejših nalog, ki jih načrtujemo, bodo sicer omiljena, a bo vpliv svetovnega trga ostal kljub temu prisoten z vso svojo agresivnostjo.

Takšen je današnji poslovni trenutek, ki ne dopušča mirnega spanca, zlasti ne delavcem, ki so odgovorni za zagotovitev dela. Da bi težav ne bilo preveč, moramo po eni strani dovolj pridno iskati ustrezna naročila in po drugi strani skrbeti za primerne kombinacije lansiranja, povečevati obseg dela na ozkih grlih, določati vrstni red ter izbiro poslovanja glede na proizvodne možnosti in njihov poslovni pomen ter podobno.

Pri vsem tem pa je kvalitetno delo prvi pogoj za prisotnost na trgu. Samo tako si bomo zagotovili takšen obseg dela, kot ga potrebujemo za vseh sedanjih 2400 delavcev Bresta in za naše prihodnje načrte.

Z. Zabukovec

Odmevi iz razprave

IZ OBRAVNAV ZAKLJUČNIH RAČUNOV IN PLANSKIH DOKUMENTOV NA BRESTU

Kar navadili smo se, da v februarju ugotovimo in ocenimo naše poslovanje v preteklem letu in se dogovorimo za prihodnje naloge. Tako smo naredili tudi letos. Za seznanitev nas vseh o razmišljanjih posameznikov in nekaterih delovnih okolij ob obravnavi gradiv, ki so jih pripravile strokovne službe, pa posredujemo v strnjeni obliki nekaj ugotovitev.

ZAKLJUČNI RAČUNI

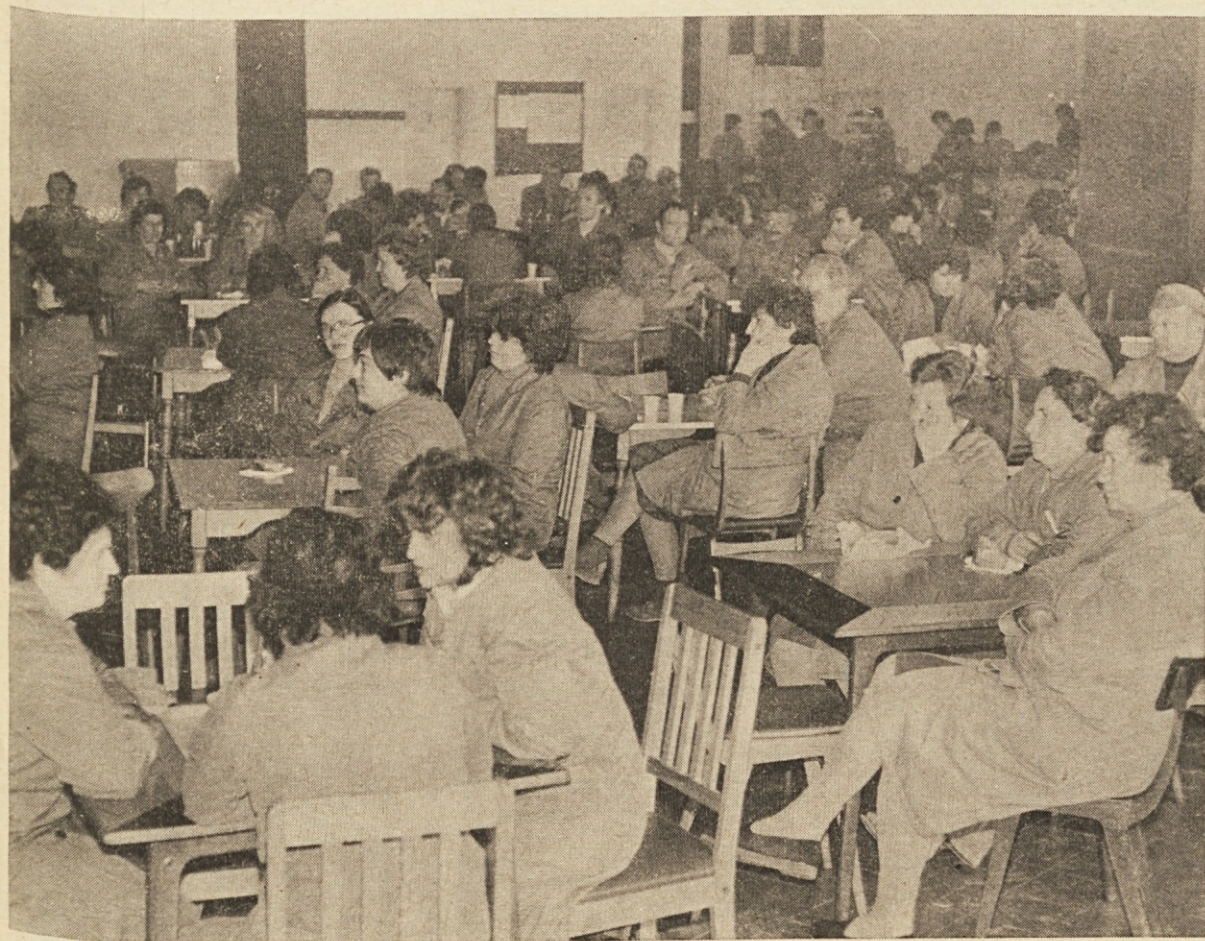
V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti so bili sprejeti predlagani sklepi in delitev dohodka. V večini temeljnih organizacij ni bilo bistvenih pripomb na poslovna poročila in zaključni račun. Razprava pa je zajela celovitost našega poslovanja; opozorila je tudi na naslednja vprašanja:

V Masivi so bila sprožena vprašanja regresiranega zdravstvenega letovanja, svobodne menjave

dela v Brestu in stroškov reprezentance. Posebej pa je zbor delavcev sprejel tudi sklep o proučitvi oblikovanja in delitve sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

V Gabru so razpravljali predvsem o notranjih slabostih (delovna disciplina, neodgovorno ravnanje z delovnimi sredstvi, medsebojni odnosi in drugo.) in sprejeli stališče, da je potrebno zaostri odgovornost vsakega člana kolektiva.

(Nadaljevaje na 2. strani)

Zbor delavcev v TOZD POHIŠTVO ob obravnavanju zaključnega računa

Komunisti o svojem delu

V marcu so imeli komunisti cerkniške občine svojo redno letno konferenco. Kritična ocena enoletnega dela, hkrati pa bogata razprava delegatov iz posameznih osnovnih organizacij, bosta vsekar dobra podlaga za dopolnitev programa prihodnjega dela komunistov.

Prav gotovo velja ugotovitev, da je bila konferenca uspešna bodisi zaradi številne udeležbe, bodisi z vsebinskega vidika. Nedvomno je to posledica tudi kvalitetnih priprav na konferenco v osnovnih organizacijah in v občinskem vodstvu.

V poročilu in razpravah so bila tudi letos v ospredju najbolj aktualna vprašanja našega gospodarskega življenja v občini. Na podlagi poročila in bogate razprave so komunisti tokrat lahko ugotovili, da smo bili priča nekaterim ugodnejšim premikom v gospodarskih dosežkih.

Najprej velja izpostaviti lanski konvertibilni izvoz, ki je znatno porasel glede na leto prej. Vendar pa nosi pri izvoznih prizadevanjih še vedno glavno breme lesna industrija. Porasli so industrijska proizvodnja in vlaganja v razširjeno reprodukcijo. Toda vlaganja, ki so bila izrazitejša v minulem obdobju, še posebno v kovinsko-predelovalno gospodarstvo, še ne dajejo pričakovanih uspehov.

Za razliko od industrije pa so bila vlaganja v kmetijsko dejavnost lani precej skromna. Vsa kritika pa je veljala na konferenci komunistom v gostinstvu, spričo neuresničenih načrtov na področju gostinstva in turizma. Delegati so bili kritični do poplave najrazličnejših zakonskih

predpisov, do množice statističnih poročil, ki jih mora pripravljati gospodarstvo ter do stalnega spreminjanja in dopolnjevanja predpisov in zakonov.

Menili so, da omenjene reči niso v prid ustvarjalnemu delu strokovnjakov, saj bi le-ti lahko opravljali bolj koristna dela pri razreševanju vsakodnevnih proizvodnih in razvojnih nalog. Kritično so spregovorili delegati iz osnovnih organizacij s področja izobraževanja in vzgojnega varstva o svojih gmotnih težavah.

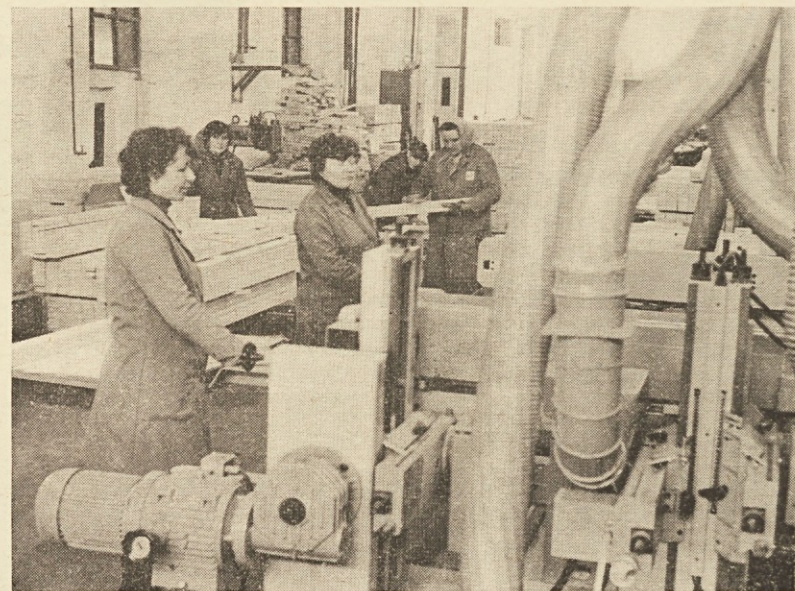
Komunisti aktiva neposrednih proizvajalcev vidijo nepravilnosti na področju nagrajevanja, ki je vse preveč odvisno od delovnega mesta, ne pa od delovnega prispevka posameznika. Ocenjujejo, da so razlike v osebnih dohodkih prevelike, da se slabšajo medsebojni odnosi in podobno.

Konferenca ni obšla vloge komunistov pri premagovanju in razčiščevanju aktualnih vprašanj iz vsakodnevnega življenja. Ob tem sta bila še posebej izpostavljeni vloga socialistične zveze in delovanje komunistov v njej. V obnašanju posameznih komunistov je preveč oportunitizma. Premalo je boja mnenj na osnovi argumentov. Ni dovolj idejno politične diferenciacije. Vse to pa slabi partijsko akcijsko

in idejno enotnost članstva. Posebno vlogo in nalogo imajo komunisti pri delu mladih v okviru njihove organizacije. Mladinski organizaciji bo treba dati več pomoči, hkrati pa od nje zahtevati enakopravno odločanje, pa tudi sprejemanje obveznosti in odgovornosti za odločitve.

Konferenca je ocenila nekatera dejstva, ki so bila v zadnjem času značilna za sredstva javnega obveščanja. Delegati so menili, da poplava najrazličnejših pisnih polemik zveze komunistov ne more peljati k akcijski enotnosti. Še posebno to velja tedaj, ko gre za stvari, ki so bile že zdavnaj enkrat za vselej dorečene in so temelj našega družbeno političnega in samoupravnega življenja.

To je le nekaj misli iz letošnje programske konference komunistov občine Cerknica. Razprava in vrsta koristnih razmišljanj bosta prav gotovo koristna podlaga za dopolnitev programa

Tokrat je naš fotograf obiskal delavke v ŽAGALNICI

zveze komunistov za naslednje leto. Da bi dosledno uresničili vse zastavljene naloge, pa bo potrebno zavezati posamezne no-

silce, da bodo zadolžitve z letošnje konference našle svojo vsebino v našem neposrednem življenju. D. Mazij

Več za družbeni standard

DELITEV SREDSTEV IZ SKLADA SKUPNE PORABE

Višino sklada skupne porabe v prvi vrsti opredeljuje finančni rezultat poslovanja, še posebej zato, ker tudi družbeni dogovor omejuje sredstva za osebne dohodke in sklad skupne porabe tako, da v celoti ne zmanjšujejo deleža akumulacije v dohodku v letu 1984 glede na doseženega v letu 1983.

Rezultat poslovanja v letu 1984 je bil tak, da je omogočal poračun osebnih dohodkov, ki so bili izplačani v marcu še za leto 1984, pa tudi večji sklad skupne porabe, kot smo ga imeli v preteklih letih.

Sklad se deli na dva dela, in sicer na obveznosti, ki jih moramo poravnati po podpisanih samoupravnih sporazumih, ter na splošni del, ki je v prvi vrsti namenjen porabi znotraj delovne organizacije, delno pa tudi za pomoč posameznim ustanovam.

Največjo obveznost iz sporazumov predstavlja prispevek za financiranje krajevnih skupnosti v občini, ki znaša en odstotek od bruto osebnih dohodkov delavcev ali skupaj 6.954.000 dinarjev.

Večji postavki sta še prispevek posebni izobraževalni skupnosti za izgradnjo biotehniške fakultete v Ljubljani (0,444 odstotka od čistega dohodka) v znesku 2.713.000 dinarjev in prispevek za vzdrževanje nekategoriziranih cest v občini (0,3 odstotka od bruto osebnih dohodkov) v višini 850.000 dinarjev. V to kategorijo pa spada tudi obveznost za financiranje celodnevne šole v Starem trgu, ki jo plačujeta le GABER in ŽAGALNICA v skupnem znesku 917.000 dinarjev. Če seštejemo vse te zneske, dobimo skupaj 11.434.000 dinarjev.

Precej večji pa je del sklada, namenjen lastnim potrebam, saj

je vsota vseh postavk 47.969.000 dinarjev.

Največja med njimi je regres za letni dopust v višini 21.145.000 dinarjev, kar pomeni povprečni znesek 8.000 dinarjev neto na zaposlenega. Velika zneska sta namenjena tudi odpravninam in jubilejskim nagradam in sicer po 5.500.000 dinarjev.

Ostala sredstva so namenjena še za zdravstveno okrevanje in socialne pomoči (1.000.000 dinarjev), regresiranju počitniških prikolic (2.800.000 dinarjev), športu in rekreaciji je namenjeno 400.000 dinarjev, za akcijo »Dekdek Mraz« 560.000 dinarjev, za nakup prikolic 2.114.000 dinarjev in za najem prikolic 500.000 dinarjev. 6.000.000 dinarjev je rezerviranih za druge obveznosti. Za nakup prikolic je dejansko na voljo 1.694.000 dinarjev, ker smo morali iz letošnjih sredstev poravnati še nekatere obveznosti iz nakupa v letu 1984.

Zelo pomembno pri oblikovanju in porabi sredstev sklada skupne porabe letos je naslednje:

— Regres za topli obrok delavcev skupnih služb in dela Prodaje se letos pokriva iz materialnih stroškov in ne več iz sklada skupne porabe.

— Novi zakon o ugotavljanju celotnega prihodka in delitvi dohodka, ki velja od 1. 1. 1985, med drugim določa, da bo potrebno stroške izobraževanja delavcev, ki je namenjeno pridobitvi formalne šolske izobrazbe, kriti iz sklada skupne porabe, poleg tega pa bo iz istega vira treba kriti tisti del stroškov družbene prehrane, ki bodo presegli dovoljeno vsoto, izračunano na osnovi družbenega dogovora. Največji znesek regresa v letu 1985 na delavca v mesecu, ki gre lahko v breme materialnih stroškov, je namreč največ 10 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v Sloveniji, to je 2.722 dinarjev.

Tako se lahko zgodi, da znesek 6 milijonov dinarjev, ki je namenjen tudi za te namene, ne bo dovolj velik. V tem primeru bo pač potrebno zmanjševati ostale postavke, ki seveda niso nespremenljive, saj ima svet za gospodarske zadeve delovne organizacije pooblastilo, da jih prilagaja trenutnim potrebam in položaju.

P. Kovšca

Dolgotrajno delo

USKLAJEVANJE NAŠIH SAMOUPRAVNIH AKTOV S PANOŽNIM SPORAZUMOM

Delavski svet delovne organizacije je 25. februarja razpravljal o poročilu komisije o uskla-

jevanju naših samoupravnih aktov s panožnim sporazumom.

Komisija je poleg sprememb ki jih terja panožni sporazum, zabeležila tudi vse ostale pripombe, za katere temeljne organizacije menijo, da v sedaj veljavni samoupravnih aktih niso ustrezno rešene. Pripombe se nanašajo predvsem na nerazrešen sistem za ugotavljanje učinkovitosti dela, na sistem normiranja, na metodologijo za ugotavljanje učinkovitosti temeljnih organizacij in na ocene del in nalog lesarskih poklicev v neposredni proizvodnji (lesar III. in lesar IV).

Delavski svet delovne organizacije je medtem sprejel tudi sklepe, da se do konca leta 1985 pripravi predlog metodologije za ugotavljanje učinkovitosti pri delu.

Ker razrešitev omenjenih vprašanj presega obseg nalog, za katere je bila komisija zadolžena, se je delavski svet odločil, da podaljša rok za usklajevanje samoupravnih aktov do konca leta 1985. Ugotovljeno je bilo, kako je postopek za spreminjanje samoupravnih aktov predolg, da bi v enem letu spreminjali akte (Konec na 3. strani)

Odmevi iz razprave

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Tapetništvu so v razpravi posvetili največ pozornosti predvsem področju izvoza in osebnih dohodkov.

V delovni skupnosti so bila v razpravi predvsem vprašanja reklamacij, konkurence, velikosti serij in programske usmeritve temeljne organizacije Pohoštvo.

Na vsa vprašanja v temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti so bili posredovani ustrezni odgovori. Nekatere naloge, ki izvirajo iz posredovanih pripomb, pa so dolgoročneje in bodo razrešene v daljšem obdobju.

V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti pa so najprej v družbeno političnih organizacijah in nato na zborih delavcev obravnavali tudi poročila poslovnih organov, kar je prispevalo k bolj vsebinski obravnavi posameznih vprašanj.

PLANSKI DOKUMENTI

Ob sprejemanju teh dokumentov in predlaganih sklepov so se delavci skoraj povsod v razpravi dotaknili vprašanja oskrbe proizvodnje s surovinami in re-promateriali, izkoriščanja delovnega časa in vzdrževanja dotrajane tehnologije. Temeljni pogoj za dosego načrtovanih rezultatov ter osebne, skupne in splošne porabe je, da moramo doseči načrtovano proizvodnjo in realizacijo ob tem, da niso preseženi predvideni stroški.

V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti so bili plan in poslovna politika za leto 1985 oziroma predlagani sklepi sprejeti.

Nekatere pripombe pa so se v posameznih temeljnih organizacijah nanašale na naslednja področja:

V Masivi so ugotovili, da so med posameznimi dejavnostmi (lesno predelovalna industrija in gozdarstvo) prevelike razlike v osebnih dohodkih za posamezne kategorije delavcev in da bi morali probleme trga (predvsem izvoznega) čutiti v celotni reprovrigi in ne samo finalistih. Dotak-

nili so se tudi nekaterih vprašanj o posameznih izvoznih izdelkih in tržiščih.

V Tapetništvu so se dotaknili predvsem vprašanj v zvezi s proizvodnjo, pa tudi nekaterih možnosti za izvozno kooperacijo ter tehnologijo, ki bi jo morali — gledano perspektivno — uvesti, če hočemo izdelovati garniture, po katerih je povpraševanje na izvoznem tržišču.

V Jelki so opozorili predvsem na oskrbo proizvodnje s surovinami in re-promateriali ter na delitev dela med temeljno organizacijo in nabavno službo v Skupnih dejavnostih. Poleg tega so razpravljali tudi o investicijah (kotlovnica), strukturi proizvodnje (izvoz, domači trg), kooperaciji v Brestu in kvaliteti (iverka), svobodni menjavi dela v Brestu, tehnologiji in zastojih v proizvodnji ter o nagrajevanju po delu.

V Skupnih dejavnostih so bila posebej izpostavljena vprašanja o inovativni dejavnosti, odplačevanju posojil in o sredstvih sklada skupne porabe.

Na vse omenjeno so bili posredovani ustrezni odgovori.

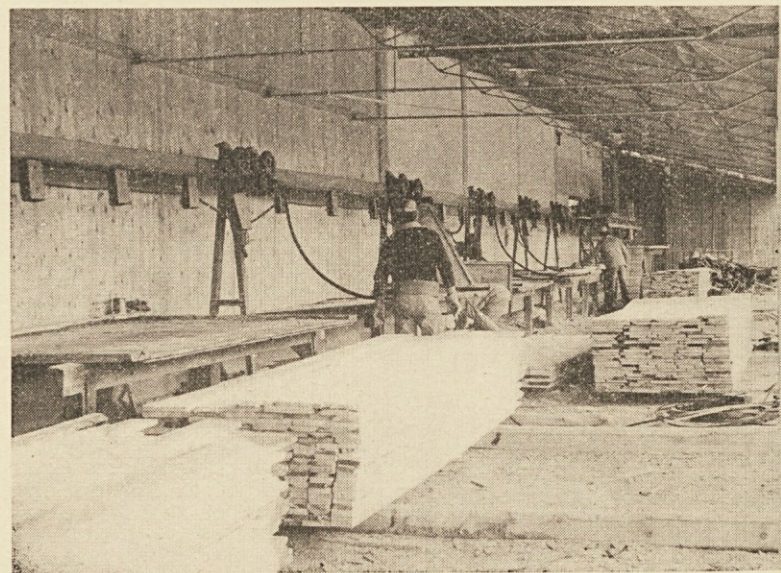
Na koncu naj opozorimo, da bomo plan za leto 1985 uskladjali še z usmeritvami samoupravnega sporazuma dejavnosti, če bomo dobili podatke komisije udeležencev, kot to predvideva sporazum. Ustrezne popravke bomo posredovali delavskim svetom temeljnih organizacij in delovne skupnosti v sprejem.

Vse predlagane pripombe za devajo področje sprotnega dela posameznih služb in organov, zato jih bomo na teh ravneh tudi reševali.

*

Prav gotovo je vsak posameznik s svojo razpravo, vprašanjem, predlogom ali sugestijo želel prispevati k boljšemu in učinkovitejšemu poslovanju ter s tem k ustvarjanju večje nove ustvarjene vrednosti oziroma sredstev za porabo in akumulacijo.

M. Širaj

Sortirnica lesa v JELKI

Za učinkovitejšo organiziranost

OSNUTEK NOVEGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V SOZD SLOVENIJALÉS TER OSNUTEK NOVEGA STATUTA SOZD V JAVNI RAZPRAVI

Sredi preteklega leta smo v našem glasilu že pisali o prihodnjih smereh razvoja SOZD Slovenijales in sicer v zvezi s konceptom, ki ga je pripravil glavni direktor Slovenijalesove trgovinske delovne organizacije Janez Šter, ki je bil evidentiran kot kandidat za predsednika poslovnega odbora sestavljene organizacije.

O tem konceptu so se vodstva družbeno političnih organizacij in samoupravnih organov SOZD in njenih članic v načelu ugodno opredelila, zato so začeli pripravljeni spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in njenega statuta. Osnutka obeh aktov sta pripravljena in teče sedaj o njiju javna razprava med delavci vseh članic sestavljene organizacije.

Novoizvoljeni delavski svet SOZD je ob tem, ko je oba osnutka obravnaval in ju dal v javno razpravo, določil tudi roke za obravnavo do končnega sprejemanja obeh dokumentov. Tako bi po javni razpravi na zborih delavcev, ki bi bila končana do konca marca, na podlagi pri-

pomb osnutek v aprilu dopolnili in izoblikovali predlog. Po obravnavi in določitvi končnega predloga bi delavski svet SOZD ob koncu maja razpisal referendum, ki je predviden za 14. junij.

Bistvene vsebinske spremembe obeh omenjenih samoupravnih aktov so v tem, da se **krepí vloga SOZD, da SOZD dejansko dobi boljše vsebino svojega dela v večji povezanosti in skupnem razvoju njenih članic.**

Tako je dan velik poudarek skupnemu načrtovanju. V planih SOZD in njenih članic — dolgoročnih, srednjeročnih in letnih — se opredeljujejo skupni cilji, razvoj in poslovanje SOZD kot celote, ter se opredeljuje, kakš-

no mesto v okviru SOZD in v kakšni smeri se bo razvijala tudi posamezna članica.

Poleg skupnega načrtovanja razvoja in poslovanja članice določajo in uresničujejo tudi skupno poslovno politiko. Proizvodne in trgovinske delovne organizacije bodo skupno poslovanje uredile po načelih združevanja dela in sredstev za pridobivanje skupnega prihodka, kar bodo uredile s skupnim srednjeročnim proizvodno prodajnim načrtom, ob tem pa sklepale letne proizvodno prodajne plane. Za uresničevanje skupnih razvojnih programov in naložb so članice dolžne združevati 25 odstotkov sredstev akumulacije. Te skupne projekte se opredeli v planskih aktih sestavljene organizacije.

Skupno opravljanje nalog s področja raziskav in razvoja tehnologije in proizvodov ter stikov z javnostjo urejajo članice z ustanovitvijo delovne organizacije skupnega pomena Razvojni inštitut.

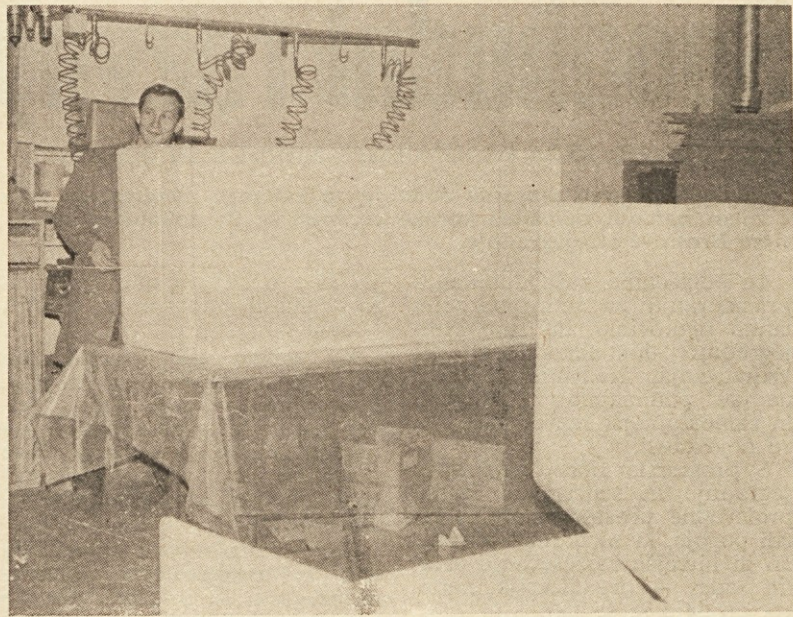
Skupne bančne, kreditne in denarne posle opravlja interna banka Slovenijales, s tem da so njena dejavnost ter medsebojne pravice in obveznosti urejene s posebnim samoupravnim sporazumom o združitvi v interno banko Slovenijales. Članice se tudi sporazumejo za skupno organiziranje in opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti. Svojo zunanje trgovinsko dejavnost opravljajo praviloma prek delovne organizacije Slovenijales-trgovina.

V okviru SOZD bomo razvijali tudi enoten računalniško podprt informacijski sistem in usklajevali organizacijo računalniške obdelave podatkov.

Tudi na področju kadrovske politike bi se v okviru SOZD članice dogovarjale o oblikovanju skupnega in dolgoročnega načrtovanja ter njenega izvajanja. Podobno se udeležinke v okviru SOZD dogovarjajo tudi o politiki samoupravnega obveščanja.

V cilju skupne solidarnosti, se za odstranjevanje motenj v poslovanju in za medsebojno pokrivanje izgub oblikuje tudi sklad skupnih rezerv sestavljene organizacije. V zvezi z imenom in zaščitnim znakom SOZD osnutek novega samoupravnega sporazuma določa, da vse članice obvezno vključijo in uporabljajo pri firmi svoje delovne organizacije na prvem mestu del firme SOZD, se pravi, besedo Slovenijales; prav tako je enotna in obvezna uporaba zaščitnega znaka SOZD. Podrobnosti o tem naj bi določal poseben pravilnik.

Poleg tega, da novi samoupravni sporazum določa orga-

Tudi tapetništvo dela za izvoz

nizacijo in pristojnosti samoupravnih organov (delavski svet, ki ima dva izvršilna organa — svet za obveščanje in koordinacijski odbor za SLO in DS; odbor samoupravne delavske kontrole; senat notranje arbitraže ter poslovodni odbor), naj omenim novosti v sestavi poslovodnega odbora, ki bi imel predsednika, namestnika in osem podpredsednikov. Predsednika, namestnika in najmanj dva podpredsednika imenuje delavski svet na podlagi javnega razpisa, ostale podpredsednike pa izmed poslovodnih organov članic

SOZD na predlog predsednika poslovodnega odbora.

Za usklajevanje dela poslovodnih organov članic SOZD se oblikuje tudi poslovodni svet in sicer v ožjem in širšem sestavu (v ožjem ga sestavljajo poslovodni organi delovnih organizacij — članic SOZD, v širšem sestavu, ki se sklicuje izjemoma, pa tudi poslovodni organi vseh temeljnih organizacij).

Kot sem že omenil, naj bi o teh spremembah in novi organiziranosti odločali na junijskem referendumu.

J. Frank

BRESTU SREBRNI MOST

SALON POHIŠTVA — »MOBEL 85« SKOPJE

Prva letošnja pomembnejša razstava pohištva in opreme — »MOBEL 85« v Skopju je že za nami.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da je prireditev v Skopju iz leta v leto boljša in tudi čedalje pomembnejša za prikaz dosežkov pohištvene in spremljajoče industrije v tem delu naše domovine. Sodelovanje vseh proizvodnih in trgovskih organizacij, ki v pohištveni in sploh lesni panogi kaj pomenijo, je zgoren dokaz, da si je skopski salon pohištva pridobil svoje stalno mesto v vrsti ostalih prireditev in razstav pohištva v Jugoslaviji.

Značilnost letošnjega salona pohištva v Skopju je ne samo v dokaj velikem številu novih modelov, temveč tudi v zelo dobri kvaliteti višje stopnje pri izdelavi pohištva, pa tudi nekaterih repromaterialov (tapetniško blago in ostali polizdelki).

Sicer je bilo čutiti močno komercialno naravnost vseh udeležencev, pri čemer sta posebej izstopala skopska TRESKA, sarajevski ŠIPAD in še nekateri. Poslovni razgovori so bili zelo koristni, pa tudi obisk poslovnih ljudi je bil velik in koristen, saj smo imeli priložnost za razgovore s predstavniki naših poslovnih partnerjev od Ohrida do Niša in od Titograda do Prištine.

Za Brestovo pohištvo je bilo kot običajno veliko zanimanja,

saj smo razstavljali med drugim tudi novo spalnico MIJA ter kuhinji BREST 2000 in BREST 2001.

Tudi kuhinje iz že standardnega programa BREST 11 in BREST 15 so za kupce zelo zanimive, pa tudi pohištveni program MAJA v vseh treh izvedbah.

Strokovna komisija, ki je ocenjevala najboljše dosežke v vseh skupinah pohištva so podelile triindvajset tradicionalnih nagrad.

BREST in ing. arh. Tomo Žagar sta za kuhinjo BREST 2000 dobila SREBRNI MOST; to priznanje je drugo po vrednosti (ker podeljujejo še zlate in bronaste mostove ter posebne pisemne pohvale).

Prepričan sem, da je kuhinja BREST 2000 popolnoma upravičeno dobila to priznanje, saj je bila tudi pri obiskovalcih skupaj s kuhinjo BREST 2001 deležna veliko občudovanja in pohval. Brestovo pohištvo ima v Makedoniji dokaj velik sloves, zato je zelo važno, da se za prihodnji salon v Skopju spet dobro in pravočasno pripravimo.

Pred nami so naslednje tovrstne prireditve. Če bomo pravočasno in pravilno predstavili naše pohištvo, lahko pričakujemo nove uveljavitve naših prizadevanj, ne samo v obliki nagrad in pohval, temveč predvsem v boljši in večji prodaji, kar nam mora biti najvažnejši cilj.

F. Turk

Dolgotrajno delo

(Nadaljevanje z 2. strani)

Delavski svet je soglašal tudi s predlogom o prihodnjem delu komisije, ki naj obseg v glavnem naslednje:

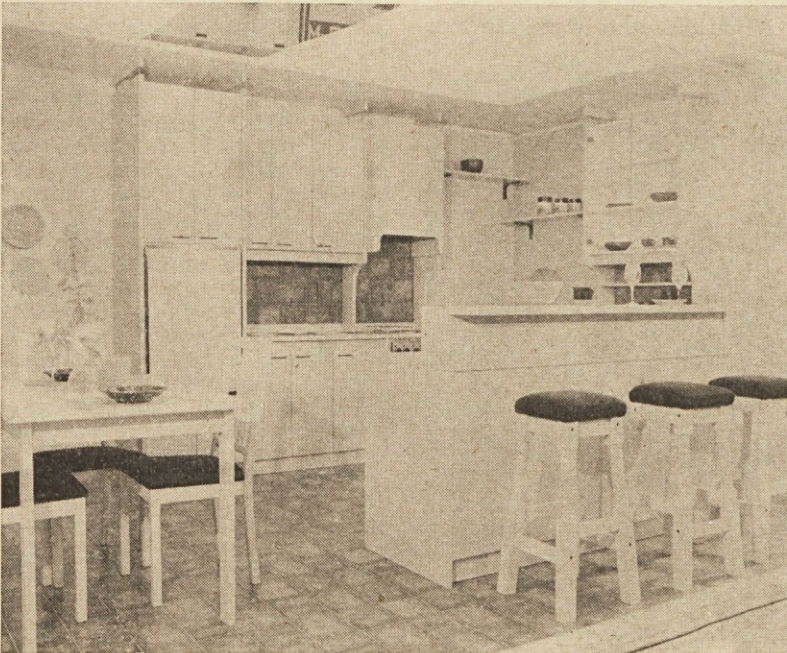
Celotno delo vodi dosedanja komisija za usklajevanje samoupravnih aktov s panožnim sporazumom. Za reševanje nekaterih vprašanj pa komisija imenuje posamezne delovne skupine iz vrst strokovnih in družbeno političnih delavcev z Bresta. Pripraviti je treba nov samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka. V tem sporazumu (sprejema se na referendumu) naj se opredeli vsa tista določila (osnove in merila), za katera se morajo delavci odločati na referendumu. Poleg tega pa se kot samostojni akti

sprejmejo še pravilnik o normah, pravilnik o materialnih stroških in pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Omenjeni pravilniki se po poprejšnji obravnavi sprejmejo na delavskem svetu (v enakem besedilu za celotni Brest).

Dogovorjeno je bilo tudi to, da se pri ugotavljanju učinkovitosti pri delu v samoupravni sporazumu vnesejo samo osnovna določila, s katerimi je mogoče uvajanje učinkovitosti postopno po temeljnih organizacijah in tudi postopno uvajanje posameznih meril.

Delo komisije je nedvomno zahtevno in obsežno. O njenem delu bomo sproti obveščali delavski svet in prek našega glasila tudi vse Brestovce.

J. Opeka

Naša novost: kuhinja BREST — 2001

Ocene gospodarjenja

LETOS V OBČINI NEKOLIKO BOLJŠE OBRAVNAVE ZAKLJUČNIH RAČUNOV

Pravočasne priprave z neposrednimi nalogami in zadolžitvami vseh nosilcev akcije »zaključni račun«, so tokrat za razliko od prejšnjih let bistveno vplivale, da so bile obravnave boljše izpeljane. Poročila individualnih poslovodnih organov, ki smo jih zahtevali že v začetku februarja, so bila z redkimi izjemami pravočasno pripravljena. V dogovorjenem času so bila posredovana tudi poročila samoupravnih interesnih skupnosti.

Glede na to, da so bila poročila poslovodnih organov tokrat dokaj dobro pripravljena in so zvečine vsebovala bistvo iz usmeritev občinskega sveta zveze sindikatov, so bile raprave na razširjenih sejah izvršnih odborov in konferencah sindikalnih osnovnih organizacij dokaj kritične, samokritične, predvsem pa ustvarjalne.

Ustvarjalne razprave so se pojavljale zlasti tam, kjer so bili rezultati gospodarjenja slabši.

Ob primerjalnih kazalcih gospodarjenja v sorodnih delovnih organizacijah so delavci prišli do spoznanja, da je potrebno spremeniti dosednji odnos do dela in proizvodnih sredstev. Z racionalizacijo na teh področjih ter z varčevalnimi ukrepi lahko bistveno spremenijo končni rezultat gospodarjenja in s tem omogoči-

jo drugačna razmerja v delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Bistveno drugačne pa so bile razprave v kolektivih, ki so dosegli boljše rezultate in tako del dohodka namenili za poračun osebnih dohodkov. Tam je bila večina razprav o delitvenih razmerjih, manj ali pa nič pa o letnih in srednjeročnih načrtih.

Nekoliko težav se je pojavilo pri obravnavanju poročil interesnih skupnosti. Ta poročila niso zajemala področij gospodarjenja z družbenimi sredstvi, kar je bilo z usmeritvami neposredno opredeljeno. Tako so bila ta poročila preobsežna, delegatom, ki so bili zadolženi za poročanje, pa težko razumljiva. V prihodnje bo potrebno ta poročila združiti in tako delavcem omogočiti, da dobijo tiste informacije, ki so jim pomembne za odločanje.

Če ocenjujemo, da so bile razprave na razširjenih sejah izvršnih odborov dobre, ne moremo tega trditi za razprave na zborih delavcev, saj razpravljavec skorajda ni bilo. Verjetno razpravam nismo namenili dovolj časa.

V letošnji akciji smo razširili krog sodelavcev, zadolženih za pomoč osnovnim organizacijam pri izpeljavi obravnave zaključnih računov. S tem smo želeli omogočiti, da bi bila ta akcija v vseh osnovnih organizacijah enotna, vendar so se spet pojavile že znane težave: nepravočasno obveščanje, nekatere osnovne organizacije iz neznanih vzrokov niso vabile zunanjih članov, zadolženi člani se iz objektivnih vzrokov niso mogli udeležiti organiziranih razprav...

Ker se nam je to pojavljalo tudi prej, bomo morali v prihodnje tem pojavom posvetiti več pozornosti in s pravočasnimi ukrepi zagotoviti, da bodo takšne in podobne dejavnosti dosledno in še boljše izpeljane.

F. Urbas

Spodbudni razvojni koraki

O RAZVIJANJU NAŠE PROIZVODNJE STROJEV IN OPREME

Za nami je prvo razvojno obdobje, za katerega menimo, da smo v njem naredili odločilne korake za hitrejšo in dokončno uveljavitev Brestove strojegradnje.

Če pogledamo naša dosedanja prizadevanja na tem področju, lahko ugotovimo, da smo strojegradnjo dokončno ločili od vzdrževanja. Nedvomno je to nadvse pomembno za hitrejši in samostojnejši razvoj naše nove dejavnosti.

S prostorsko odcepitvijo strojegradnje in selitvijo v lastne proizvodne prostore smo ustvarili pogoje, ki so narekovali nujno in hitrejšo razreševanje ostalih zadev — organizacijo, nabavo, prodajo in še kaj.

Vedno večje zahteve na področju proizvodnje, konstrukcije in prodaje so od nas zahtevale predvsem rešitev kadrovskih vprašanj. Trenutno lahko ocenjujemo, da smo potrebam po kvalificiranih delavcih v proizvodnji skoraj v celoti zadostili. Zadovoljivo je rešeno tudi vprašanje konstruktorjev. Vendar pa bomo morali na tem področju v najkrajšem času strniti naše vrste znotraj Bresta, iskati pa tudi nove strokovne delavce zunaj njega.

Odkar se je povečeval obseg proizvodnje, se je hitro pokazalo, da v takšnih proizvodnih prostorih in s sedanjo strojno opremo ne bomo mogli zadostiti vsem razvojnim potrebam. Zato je bilo za naš prihodnji razvoj nujno investicijsko vlaganje, s katerim bi si zagotovili nove in večje proizvodne prostore ter nakup najnujnejše strojne opreme.

Oglejmo si, kakšni so uspehi investicijskega vlaganja v strojegradnjo, ki gre sedaj h koncu. Če izvajalci ne bodo kasnili z zaključnimi deli, se bo strojegradnja preselila v nove proizvodne prostore sredi aprila. Tako nam bodo ustvarjeni osnovni pogoji za hitrejšo in tudi kvalitetnejše delo pri izdelavi strojne opreme.

Poleg vlaganja sredstev v prenovno proizvodnih prostorov smo del sredstev namenili tudi za nakup najnujnejše strojne opreme. Tako imamo sedaj vendarle stro-

je, ki v dokajšnji meri pokriva trenutne zahteve po strojni obdelavi.

Še vedno pa uporabljamo storitve zunanjih kooperantov. Zavedamo se, da ima prevelika odvisnost od zunanjih kooperantov velikokrat tudi slabe posledice, kar zadeva dobavne roke, pa tudi kvaliteto opravljenih storitev.

Zato je naša prva naloga, da čim prej ustalimo svoj proizvodni program in se temu programu primerno tudi opremimo.

Še nekaj besed o prodaji naših izdelkov.

Letošnje zmogljivosti imamo v celoti zasedene. Spodbudno pri vsem tem je, da bomo letos pr-

vič poleg prodaje na domačem trgu del strojne opreme tudi izvozili.

Skratka, s prodajo strojne opreme na domačem trgu smo lahko zadovoljni, čeprav bomo morali vedno znova dokazovati, da domača oprema ni manj kvalitetna od uvožene.

Kljub začetnim uspehom si ne delamo iluzij. Vemo, da smo na začetku poti in da je pred nami še veliko nerešenih stvari. Zavedamo se, da v izdelavi strojne opreme nimamo prave tradicije in da na nekaterih tehnično-tehnoloških področjih zaostajamo.

Z gotovostjo pa lahko trdimo, da brez ustrezne podpore domače lesne industrije našim prizadevanjem po domači strojni opremi prepade med razvitim svetom in nami lahko samo še pogledimo.

B. Mlakar

Prodajne novosti

Že ob koncu tega meseca bo ponudba programov iz cerkniške temeljne organizacije Pohišstvo bogatejša za petsto spalnic MIJA.

Precej programskih novosti pa lahko pričakujemo tudi v naslednjih mesecih, saj je že pripravljeno ali se še pripravlja več novih programov, od programa Vesna, ki ga bodo pričeli izdelovati prihodnji mesec, jedilnice DUO, do nove spalnice po naročilu Slovenijales-trgovine. V pripravi je tudi nova programska osnova za pohištveni sistem, ki upošteva nove tehnično-tehnološke možnosti tovarne po naložbi.

Novosti je torej več. Z njimi želimo popestriti našo ponudbo pohištva.

Tokrat bi nekaj besed spregovorili o spalnici MIJA, o ostalih novostih pa kaj več kdaj prihodnjč.

Spalnica MIJA je proizvod dveh temeljnih organizacij, kar je tudi novost. V temeljni organizaciji POHIŠTVO bodo izde-

lali tridelno garderobno omaro s pomičnimi vrati, nočne omarice in psiho, zakonsko posteljo pa bodo izdelali v temeljni organizaciji TAPETNIŠTVO. Spalnico bomo prodajali kot garnituro in je bila predstavljena tudi že na beograjskem salonu pohištva lani.

Glavna novost spalnice je oblažinjena zakonska postelja s spregrinjalom, njej pa so bili oblikovno prilagojeni tudi ostali spalnični elementi, še posebej nočne omarice. Postelja bo izdelana v treh barvah blaga in sicer v rdeči, rjavi in modri. K spalnici MIJA, ki je furnirana z marfin furnirjem, luženim v rjavem tonu, bi prodajali rdečo izvedbo, preostali dve pa bi prodajali samostojno ali pa bi z njimi dopolnjevali ostale ploskovne programe.

Glede na zahteve tržišča po oblažjenih posteljah pričakujemo ugodno prodajo teh spalnic, saj smo se z njimi sedaj le približali željam naših kupcev.

V. Frim

Težave z oskrbo za Mineralko

Letos, predvsem pa v februarju in marcu, je bila oskrba z vermikulitom za Mineralko kritična in je bila zato iz dneva v dan vprašljiva normalna proizvodnja. Da bi osvetlil težave z uvozom vermikulita, se moram vrniti za nekaj mesecev nazaj in pojasniti, kaj vse je bilo storjenega, da se težave ne bi ponovljale.

Prek uvoznika — Slovenijalesa smo 30. 8. 1984 podpisali pogod-

bo za dobavo vermikulita iz Sovjetske zveze in sicer za dobavo v oktobru, novembru in decembru 1984. Do danes smo po tej pogodbi dobili le 700 ton.

Naslednja pogodba je bila podpisana 21. 12. 1984 za naslednjih 1000 ton z dobavo v januarju, februarju in marcu. To pomeni, da je za okrog 1200 ton neizpoljenih naročil.

Kljub neštetim urgencam z na-

še strani in strani Slovenijalesa predstavništvu v Moskvi in sovjetskemu dobavitelju se stvari niso premaknile. Zato smo se konec januarja in februarja odločili za uvoz s konvertibilnega področja. Da ne bi prišlo do večjih prekinitev proizvodnje, smo interventno uvozili z zahoda 200 ton in bo ta količina v tem tem tednu dobavljena. Sklenili smo tudi pogodbo za novih 200 ton z dobavo ob koncu marca; obe količini bosta uvoženi po kontokorentu.

Na začetku leta smo se tudi dogovorili, da uvozimo z zahoda še 630 ton, da bi si ustvarili vsaj trimesečno zalogo. Vendar bodo dobave te količine šele v prvi polovici maja.

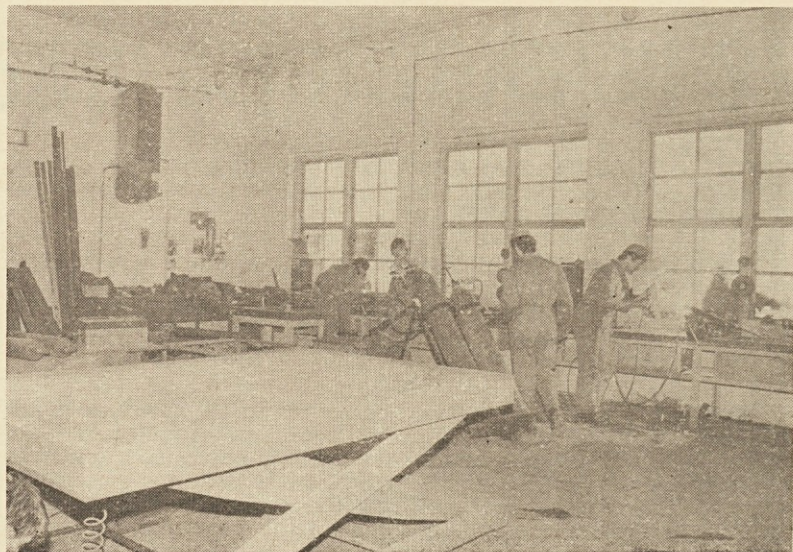
Kako kaže za naprej?

Ocenjujemo, da bo oskrba nemotna, kljub temu, da tovarna dela v treh izmenah. Na podlagi sklenjenih pogodb naj bi dobili z zahoda še 830 ton, iz Sovjetske zveze v aprilu in maju 1200 ton in od maja do konca novembra 3000 ton vermikulita.

Glede na potrebe tovarne bi si s temi količinami ustvarili zalogo za zimске mesece do spomladi leta 1986, kajti zaradi nizkih temperatur je izkop te surovine v zimskih mesecih nemogoč.

To naj bi bil tudi glavni vzrok, da opreme v teh zimskih mesecih ne tečejo skladno s pogodbami.

C. Komac

Iz oddelka naše strojegradnje

NAŠI LJUDJE

Tokrat vam iz temeljne organizacije Gaber predstavljamo Franceta Strleta, ki je zaposlen kot vodja zidarske skupine v oddelku vzdrževanje.

Za trenutek sem ga ustavil prav sredi dela, ko je pomagal čistiti pravkar zapadli spomladanski sneg. Snežilo je; bil je premočen, toda to ga ni oviralo pri delu. Z lopato je skušal biti kos tistemu, česar stroj ni zmož o očistiti. Tudi to je eno izmed del, ki v zimskem času ne gre mimo njega.

Ko se je za trenutek ustavil za krajši pogovor, je dejal: »Že od leta 1954 naprej pri tej tovarni stalno delam kot zidar, čeprav prva leta nisem bil zaposlen tukaj. Delal sem na Gabru, v službi pa sem bil pri drugem podjetju. Takrat tukaj namreč še niso imeli organizirane zidarske skupine. Šele leta 1958 sem se tukaj tudi uradno zaposlil, ko me je takratno vodstvo tovarne povabilo k sodelovanju, da bi tudi tukaj ustanovili lastno gradbeno skupino.«

In res, od takrat France stalno drži v rokah zidarsko kelo, lopato, kramp in vse, kar je potrebno, da lahko uresničuje zamisli drugih, ki jih oplemeniti s svojimi idejami. S svojo ekipo se je lotil del, ki so bila potrebna, da se je spreminjala notranja in zunanja podoba takratnega mizarskega podjetja. Jasno je, da je glavno delo, ki daje sedanji videz podjetju, opravilo gradbeno podjetje. Toda vse to je bilo treba povezovati v celoto, ki še zdavnaj ni končana. Zato je bilo treba delati vse, od podiranja starih zgradb, ponovnega zidanja, do zahtevnih notranjih del.

Tako je v teh letih podiral in prenavljal tudi tisto, kar je sam zgradil, kajti tehnološki postopki se stalno spreminjajo. Vedno je treba dograditi kaj novega in podreti staro. Tudi pozimi ne

ostanejo brez dela; vedno imajo kakšno notranje delo. Čeprav je bilo letošnja zima mrzla, niso bili niti en dan brez dela. Urejali so garderobo in sanitarije za delavce.

Lahko bi rekli, da se France tovo delo nekje razlikuje od dela proizvodnih delavcev. Njegovo delo vsaj daljši ali krajši čas ostane vidno v podjetju, ko pa izdelek zapusti tovarno, gre z njim tudi delo proizvodnih de-

lavcev. Jasno pa je, da je oboje enako pomembno.

Kaj naj bi še napisal o Francetu? Zamislil sem se in opazil na steni sliko te tovarne iz leta 1952. Okrog kotlovnice je bilo videti manjšo leseno stavbo, v ozadju žago s tiri za prevoz desk. Na sliki ni videti restavracije, proizvodnih prostorov, čuvajnice, sanitarij, skladišč in drugega, kar tudi iz sedanjega posnetka ne bi bilo vidno.

Tam nekje je vihtel svojo zidarsko kelo Franc Strle, ki je s svojo skupino prispeval delček k današnji podobi podjetja.

F. Truden

Skladišče vermikulita na Mineralki

ZDRAVSTVENO REGRESIRANO LETOVANJE

Na oglasnih deskah temeljnih organizacij in skupnih dejavnosti se je spet pojavil razpis za zdravstveno regresirano letovanje delavcev. Po samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka imajo pravico do omenjenega letovanja vsi delavci, katerih dohodek na družinskega člana v preteklih treh mesecih je nižji od 22.330 din. Torej gre za kritje stroškov letovanja po naslednji lestvici:

Dohodek na družinskega člana	Kritje stroškov v %
do 11.165 din	100
nad 11.165 din do 15.631 din	75
nad 15.631 din do 22.330 din	50

Zdravstveno letovanje izkoristi delavec v okviru svojega letnega dopusta.

Čas za prijave je do 10. aprila v tajništvih temeljnih organizacij, za delavce Skupnih dejavnosti pa pri socialni delavki.

Pohitite s prijavi!

V. Bevc

Vrtci in šole so podlaga za znanje in napredek

V naši občini se v teh dneh sklepa javna razprava o dosedanjih rezultatih ter o potrebah in prihodnjih načrtih izgradnje šol in vrtcev s pomočjo samoprispevka občanov. Razpravljamo o ožjem in širšem predlogu izgradnje.

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR ZA NAJSIRŠO JAVNO RAZPRAVO

Že v prejšnji številki našega glasila smo objavili dva sestavka v zvezi z dosedanjo izgradnjo oziroma o še nerešenih prostorskih vprašanjih otroškega varstva in osnovnega šolstva v naši občini. Od tedaj dalje je bilo o teh zadevah več dejavnosti oziroma usklajevanj.

Tokrat obveščamo svoje bralce in druge občane predvsem o tem, da je temeljna prostorska vprašanja otroškega varstva (vrtcev) in osnovnega šolstva (šol) obravnaval družbenopolitični zbor občinske skupščine na svoji razširjeni seji 15. marca in kako je odločil o javni razpravi.

Prisotni na seji so najprej podrobno in kritično obravnavali poročilo o dosedanjih rezultatih izgradnje šolskih objektov, telovadnic in vrtcev na osnovi samoprispevka in ga po razpravi sprejeli. Zatem so razpravljali še o predlogu programa in virov tretjega občinskega samoprispevka. Ker je bil končni sklep seje, naj se opravi najširša javna razprava o predlaganem samoprispevku in nato še druge potrebne dejavnosti o opredeljenih rokih, posredujemo danes zaokroženo informacijo o dosedanjih že opravljenih nalogah ter o zastavljenih novih.

POROČILO O DOSEDANJH REZULTATIH

Občinska konferenca SZDL je družbenopolitičnemu zboru predložila pisno poročilo o dosedanjih rezultatih pri izgradnji šolskih objektov, vrtcev in osnovnega šolstva. V poročilu je poudarjeno, kako smo se že ob odločanju pri prvem samoprispevku zavedali, da je znanje postalo neizogibna zahteva časa. Rezultati prvega samoprispevka so nas ohrabрили in zato smo se odločili »ZA« tudi drugič.

V obširni razpravi se je večina razpravljalcev dokaj ostro dotaknila zlasti nekaterih napak, ki jih je bilo opaziti pri uporabi oziroma gospodarjenju z doslej zbranimi sredstvi. Zato so bile prisotnim posredovane tudi podrobnejše informacije o delu gradbenega odbora ter o težavah in o reševanju vprašanj, ki se porajajo pri razmeroma obsežnem delu.

Videti je, da se nekaterim zapletom tudi v prihodnje ne bo mogoče v celoti izogniti. Vsekakor pa vprašanja niso tako neobvladljiva in črna, kot to poskušajo prikazati nekateri posamezniki ali poulične govornice. Še naj-

več napak je v posameznih projektnih rešitvah ali tu in tam v izvedbi. Vsekakor se zadeve, ki niso dobre, še rešujejo ali pa so predmet spora. Vse to kaže na prisotnost tistih, ki so odgovorni za izgradnjo in s tem za prihodnje zaupanje občanov. Vedeti je treba tudi, da o vseh virih in porabi obstajajo in se vodijo predpisane evidence, da investicije nadzirajo strokovni organi oziroma služba družbenega knjigovodstva. Pretirano nezaupanje ali celo črnogledost sta torej odveč.

Zgrajeni oziroma obnovljeni objekti nam dokazujejo, da so rezultati očitni. Po podatkih iz poročila so to doslej:

- osnovna šola v Cerknici (22 milijonov din),
- telovadnica v Cerknici (14 milijonov din),
- dokončanje vrtca v Cerknici (3 milijone din),
- osnovna šola v Novi vasi (29 milijonov din),
- telovadnica v Novi vasi (8 milijonov din),
- osnovna šola v Babnem polju (4 milijone din),
- osnovna šola na Rakeku I. faza (92 milijonov din),
- osnovna šola v Begunjah (46 milijonov din).

Ob tem je treba pripomniti, da porabljena dinarska sredstva niso neposredno primerljiva, saj je izgradnja potekala v različnih časovnih obdobjih (več let) in je inflacija skazila primerjavo. Prav tako nam je znano, da so tudi po uspešnem drugem samoprispevku ostale zaradi več vzrokov neuresničene še naslednje že načrtovane investicije:

- vrtec v Starem trgu,
- osnovna šola v Grahovem,
- telovadnica na Rakeku.

Tudi o vzrokih za neuresničitev teh naložb smo že pisali, a naj glavne izmed njih zgoščeno vendarle še ponovimo:

- izpad sredstev po sporazumu v višini 0,6 % od dohodka iz gospodarstva v letih 1980—1983 ter ukinitve v letu 1984,
- zamude pri prilivih in s tem zmanjšanje učinka zbranih sredstev,
- padanje realne vrednosti osebnih dohodkov in drugih prejemkov ter s tem kupne moči zbranih sredstev zaradi inflacije oziroma rasti cen (62,2 %),
- nekatere potrebne spremembe v prvotno opredeljenih načrtih.

Kljub razmeroma velikim naporom in doseženim premikom na področju otroškega varstva in šolstva so nekatera vprašanja ostala torej še nerešena.

PREDLOG TER IZHODIŠČA TRETJEGA SAMOPRISPEVKA

V nadaljevanju seje je družbenopolitični zbor skupaj z drugimi prisotnimi obravnaval predlog programa in virov tretjega občinskega samoprispevka za izgradnjo vrtcev, telovadnic in šol, ki ga je na podlagi gradiva pripravljalnega odbora posredovalo predsedstvo občinske konference SZDL.

V gradivu je poudarjeno, kako so se gospodarske in družbene razmere bistveno spremenile in so zato pri pripravi predloga upoštevane dejanske potrebe, pa tudi možnosti glede na stabilizacijska prizadevanja. Zato je pripravljalni odbor pred pripravo predloga ocenil stvarno možnost virov glede na sedanja in na pričakovana gospodarska gibanja ter gibanja življenjskega standarda. Predvsem pa je proučil potrebe glede na sedanje in pričakovano število otrok, urbanistično načrtovanje, veljavne prostorske in druge normative, ki jih je treba upoštevati pri gradnji tovrstnih objektov in podobno.

Glede na tako opredeljena izhodišča in glede na dogovorjeni cilj, naj se kar najbolj izenačujejo prostorske in druge možnosti za vzgojno varstvo oziroma osnovno šolanje, je pripravljalni odbor pripravil predlog v dveh inačicah. Ožja zajema minimalni program in širša, ki je še vedno realna in potrebna, a je opredeljena na novo in predstavlja širši program. Po uvodnih razpravah je predlog prav tako v ožji in širši inačici posredovalo predsedstvo občinske konference SZDL družbenopolitičnemu zboru oziroma v javno razpravo.

Že v uvodnih razpravah, zlasti pa kasneje v dolgi razpravi na seji družbenopolitičnega zbora, so bili izraženi različni pomisleki in interesi. Po vsakokratnem spominjanju na omenjena izhodišča in po primerjavi podatkov pa so se delegati ter drugi razpravljalci večinoma vračali na oblikovani predlog, le s to razliko, da so bili eni za ožjo, drugi pa za širšo inačico programa. Nihče ni razpravljajal ali glasoval neposredno proti pobudi za uvedbo tretjega občinskega samoprispevka. Zato javna razprava poteka o takem programu oziroma virih financiranja, kot ga objavljamo v nadaljevanju.

PREDLOG PROGRAMA

1. Izgradnja vrtca v Starem trgu za 120 otrok z opremo, kotlovnico in kuhinjo za vrtec in šolo ter z dvonamenskim prostorom — v predračunski vrednosti 189 milijonov dinarjev. Lokacija je predvidena v neposredni bližini sedanje osnovne šole v Starem trgu. Vrtec naj bo projektiran tako, da bo mogoča kasnejša raz-

širitev vrtca in šole, če bo potrebno.

2. Ureditev osnovne šole Grahovo z adaptacijo in opremo, s prizidkom za telovadnico in opremo, dvonamenskim prostorom ter kotlovnico — v predračunski vrednosti 98 milijonov dinarjev. Predlog temelji zlasti na podatkih o gibanju šoloobveznih otrok. Teh je bilo 148 leta 1981 in 124 leta 1984. Podatki o pričakovanem družbeno-ekonomskem razvoju ne vsebujejo elementov skokovitega razvoja.

3. Izgradnja telovadnice pri osnovni šoli na Rakeku z opremo in večnamenskim prostorom — v predračunski vrednosti 89 milijonov dinarjev. Ta odločitev je predlagana, ker sprejeti program tudi tam še ni bil v celoti uresničen; adaptacija ne pomeni ustrezne rešitve, ker sedanja zgradba v ničemer ne ustreza predpisanim normativom in ker bi adaptacija znašala kar 75 % stroškov nove telovadnice. Razen tega bi bil pouk kar na treh krajih.

Takšen je predlog ožjega programa, ki torej skupno znaša 404 milijone dinarjev. Velja pripomniti, da izračun temelji na cenah iz februarja 1985, povečanih za pričakovano inflacijo do junija 1985, in ob dejstvu, da je treba do prijave investicije zagotoviti 55 % sredstev.

Širši program pa vsebuje poleg doslej opisanega ožjega še dodatne potrebe oziroma predloge, in sicer:

4. Drugo fazo izgradnje osnovne šole Rakek, kjer je bilo potrebno za normalen enoizmenski pouk dograditi še osem učilnic. Ta potreba se poleg trenutnega stanja kaže tudi dolgoročno zaradi že začete gradnje večjega naseleja; predračunska vrednost te faze je 58 milijonov dinarjev.

5. Dograditev osnovne šole v Cerknici, kjer se kaže zaradi naraščajočega števila otrok potreba po izgradnji petih učilnic in večnamenskega prostora; predračunska vrednost je 18 milijonov dinarjev.

Če zdaj povzamemo: samo ožji program (točke 1—3) je ocenjen na 404 milijone dinarjev, samo dodatni program (točki 4 in 5) na 76 milijonov dinarjev. Širši program v celoti (točke 1—5) je torej ocenjen na okrog 480 milijonov dinarjev.

VIRI FINANCIRANJA

Glede na že omenjena izhodišča in upoštevaje zakonska določila bi bili za ožji program, ki je, kot rečeno, ocenjen na okrog 404 milijone din, potrebni naslednji viri:

	v mio din
— samoprispevek	364
— gospodarstvo	29
— iz sredstev za zaklonišča	12

Če vire razčlenimo, ugotovimo, kdo vse in v kakšnem obsegu naj bi bil zavezan v obdobju 1985 do 1990:

- 2,3 % od neto osebnih dohodkov,
- 2,3 % od pokojnin,
- 2 % od bruto osebnih dohodkov obrtnikov,

— 2 % od katastrskega dohodka,

— 1 % od katastrskega dohodka zavezancev, ki so oproščeni plačevanja davkov.

Oprostitev bi bile:

- od osebnih dohodkov delavcev in občanov, ki ne presegajo najnižjega zneska osebnih dohodkov, ki zagotavljajo socialno varnost delavca (zajamčeni OD),
- od pokojnine, ki ne presega zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, in od starostne pokojnine, priznane po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov,
- za zavezance, ki imajo višino katastrskega dohodka manjšo od najmanjše višine, določene z odlokom (v občini Cerknica predvideno 2.050 din v letu 1985),
- od prejemkov iz socialno varstvenih pomoči, invalidnin, štipendij učencev in študentov ter nagrad za njihovo proizvodno delo,
- od izplačil iz sklada skupne porabe (regresi, jubilejne nagrade).

Viri iz rubrike »gospodarstvo« so možni tako kot doslej iz sklada skupne porabe, za osnovo pa je mogoče jemati dohodek ali osebne dohodke.

Sklad za zaklonišča v zadnjih treh letih trajanja samoprispevka predstavlja 4 milijone din letno ali skupno 12 milijonov dinarjev.

Če pa bi hoteli finančno pokriti celotne potrebe, torej širši program, pa bi morali ohraniti sedanjo obremenitev iz osebnega dohodka, ki je bil 2 % od bruto osebnih dohodkov, in uvesti prispevek gospodarstva iz sklada skupne porabe po stopnji 0,8 % namesto 0,6 %. Pri tem moramo pojasniti še, da obremenitev 2 % od bruto osebnih dohodkov, kolikor smo plačevali doslej, znaša enako kot 2,72 % od neto osebnih dohodkov ter 1,69 % od bruto enako kot 2,30 % od neto osebnih dohodkov.

In na koncu še ilustracija, kaj predstavlja 2,30 % od neto (ožji program) in kaj 2,72 % od neto osebnih dohodkov (širši program) pri mesečnem osebnem dohodku 25.000 dinarjev neto:

- pri stopnji 2,30 % neto je prispevek 575 din,
- pri stopnji 2,72 % neto je prispevek 680 din.

Razlika znaša torej samo 105 din mesečno.

Ob koncu seje je družbenopolitični zbor podprl pobudo o izvedbi referenduma za samoprispevek oziroma je soglašal z ugotovitvijo, da sta vzgoja in znanje med bistvenimi pogoji za prihodnji gospodarski, kulturni in splošni razvoj občine.

Zato je zbor potrdil niz predlaganih dejavnosti, s pomočjo katerih naj v javni razpravi kar najbolj uskladjamo še neusklažene interese in se zatem trezno lotimo končnega predloga in izvedbe referenduma. **Občinska skupščina naj bi odločala o uvedbi referenduma v maju, občani pa naj bi svojo odločitev izrazili letos v juniju.**

Komisija za informiranje pri pripravljalnem odboru za samoprispevek

Novosti v knjižnici

Otrokove ustvarjalne igre

Knjiga prinaša koristne napotke staršem, vzgojiteljem in vsem odraslim ljudem, ki delajo z otroki in z njimi živijo. Opisane so razne igre in zapletitve, porazdeljene po starostnih obdobjih. Kot dodatek so našteje primerne igrače za posamezna obdobja.

RAMOVŠ, Anton: Slapovi v Sloveniji

Poljudno znanstveno delo z geološkega področja je zanimiva novost. Pisatelj je opisal 185 slovenskih slapov, ki jih je sam obiskal. Knjiga prinaša mnogo novih spoznanj in je tudi bogato ilustrirana.

KAVČIČ, Vladimir: Ko nebo zažari

Roman časovno in vsebinsko nadaljuje trilogijo Žrtve. Pisatelj je zasnoval delo na dilemah, ki so se porajale pred koncem vojne in na temeljnih vprašanjih novega razvoja in človeških usod.

VANDOT, Josip: Roža z Mucne gore

V knjigi so zbrane zgodbe pisatelja, ki ga mladi in odrasli bralci poznajo predvsem po Kekcu. Tudi zgodbe v tej knjigi opisujejo mlade z Gorenjske; nadahnjene so s pustolovskim nemirrom.

Sedanja podoba rakovške osnovne šole

Iz drugih lesarskih kolektivov

ALPLES je že lani v proizvodni proces uvedel računalnik in pričel z izpisom celotne proizvodne dokumentacije. Letos predvidevajo začeti posodabljanje tehnologijo in bodo sedanje klasične mehanske stroje zamenjali z daljinsko vodenimi elektronskimi stroji. Za novo tehnologijo pripravljajo tudi že ustrezne kadre, ki naj bi si pridobili ustrezno znanje, kar bo prav gotovo prispevalo k višji produktivnosti v proizvodnji pohištva.

Tovarna ivernih plošč v slovenjgraški **LESNI** je dosegla pomemben delovni dosežek — v dobrih enajstih letih obratovanja ji je prvi v Jugoslaviji uspelo izdelati milijon kubičnih metrov iverk. V slovenski proizvodnji iverk je njen delež 25 odstotkov, v jugoslovanskem merilu pa okrog 9 odstotkov. Za teh milijon kubicov so porabili več kot milijon in pol kubičnih metrov lesnih surovin, skoraj sto milijonov kilogramov lepila, 73 milijonov kilogramov mazuta in 181 milijonov kilogramov električne energije.

LESNINA je v Tuzli odprla svoj nov salon pohištva. Tam so razširili dotedanje skladišče in zgradili 1400 kvadratnih metrov prodajnih površin v vrednosti 88,5 milijona dinarjev. Tako imajo sedaj skupaj skladišče in prodajalno. Prodajni del je namenjen prodaji pohištva, bele tehnike, akustike in svetil. Salon sicer ni v središču mesta, vendar ga bo izgradnja nove prometnice močno približala kupcem.

NOVOLES bo ustavil proizvodnjo keramičnih ploščic v Račjem selu pri Trebnjem. Ta temeljna organizacija se jim je pridružila leta 1981, vendar se je vseskozi otepal iz izgubami, ki so naraščale iz leta v leto. Cene vhodnih surovin so namreč skokovito naraščale, pa tudi v gradbeništvu, ki zastaja, je bilo vse manj povpraševanja po teh izdelkih.

Sedaj iščejo nove možnosti, najbrž v okviru lesne proizvodnje, ki predvideva izdelavo ploskovnih elementov za potrebe njenih temeljnih organizacij.

TOVARNA MERIL je lani izvozila za 2,141.000 dolarjev svojih izdelkov, kar je za 7 odstotkov več od načrtovanega izvoza. V celotnem prihodu znaša to 21,14 odstotka. Za cilj so si postavili najmanj 30-odstotni delež izvoza, kar nameravajo doseči s posodobitvijo zastarele opreme.

V **MEBLU** ima proizvodnja strojev in naprav zameške še izpred več let, v zadnjem času pa ji posvečajo še posebno pozornost. Posebna strokovna skupina je po temeljitih raziskavah ugotovila, da ima Meblava tovrstna proizvodnja za trg v tem času velike možnosti v proizvodnji strojev, naprav in strojnih linij za glavno usmeritvijo v masivni predelavi lesa, izvajanje tehnološkega inženiringa za vse tehnološke procese, ki jih obvlada Meblava proizvodnja ter v izdelavi industrijske elektronike, elektronskih krmilnih in merilnih sistemov v industriji.

Strojgradnja v LIKO namerava letos — poleg rednega vzdrževanja in oskrbe z energijo —

proizvesti 10 linij za dolžinsko spajanje, 10 brusilnih strojev za skobelne nože, 10 centrinskih naprav, 5 krtičnih brusilnih strojev, 5 strojev za narez papirja, 5 vertikalnih brusilnih strojev ter okrog 400 računalniških sklopov.

ELAN je že sprejel svoje dolgoročne usmeritve do leta 2000. Nadaljeval bo s svojimi osnovnimi tremi proizvodnimi programi: proizvodnjo smuči, športnega orodja in izdelkov iz plastike. Pri tem količinsko ne namerava povečevati proizvodnje, ampak posebno skrb posvetiti še boljši kvaliteti. Posebno pozornost posveča izvozu (lani je z izvozom smuči ustvaril štirikrat toliko prihodkov kot s prodajo doma). Da bi še povečal izvoz in ostal mednarodno konkurenčen, bo investirjal v mehanizacijo, avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnih procesov.

STOL je lani izvozil za 6,539.255 dolarjev svojih izdelkov, kar je za 4 odstotke več kot so načrtovali. Še vedno izvozijo največ sedežnega pohištva (58 odstotkov vsega izvoza), močno pa je porasel tudi izvoz ploskovnega pohištva (za 55 odstotkov) in znaša njegov delež v celotnem izvozu že 20 odstotkov.

PEVSKI ZBOR TABOR PRAZNUJE

Delovanje cerkniškega pevskega zbora sega še v predvojno obdobje; eden izmed njegovih članov je pel celo v Ljubljanski operi.

Njegovo delo je zatem oživelo neposredno po osvoboditvi in tako praznuje letos svojo štiridesetletnico. Sedanja zasedba pevskega zbora **TABOR** pa beleži svojo petnajstletnico.

V počastitev obeh jubilejev bo pevski zbor **TABOR** pod vodstvom Janeza Kranjca priredil slavnostni koncert v restavraciji cerkniške blagovnice. Na njem bo sodeloval tudi mladinski pevski zbor Fran Gerbič iz Cerknice, ki ga vodi Tatjana Škrlić in je v kratkem času svojega petja zelo napredoval.

Vse ljubitelje naših domačih pesmi torej vabimo na koncert, ki bo v nedeljo, 14. aprila ob 19. uri v restavraciji blagovnice.

Pravi Bločani na jubilejnih bloških tekih

Deset let Jezerske ščuke

TABORNIKI CERKNIŠKE OBČINE, ZDRUŽENI V ODREDU JEZERSKA ŠČUKA, SE TE DNI PRIDNO PRIPRAVLJAJO NA PROSLAVITEV DESETE OBLETNICE SVOJE ORGANIZACIJE

22. april je dan tabornikov in tega dne bodo ob 17. uri v cerkniški blagovnici odprli razstavo, ki bo poskušala prikazati njihovo razvojno pot in dosedanje uspehe, hkrati pa predvsem med mladimi obiskovalci vzbuditi še večje zanimanje za zdravo in vznemirljivo taborniško življenje.

Osrednjo jubilejno prireditev bodo taborniki pripravili za dan OF — 26. in 27. aprila, ko se bodo s tabornim ognjem na predvečer praznika in z množičnim orientacijskim pohodom na sam praznik ter s slavnostno skupščino, zabavnim programom in plesom istega dne zvečer predstavili tudi širši javnosti.

Taborni ogenj ter start in cilj orientacijskega pohoda bodo na prostoru ob osnovni šoli v Cerknici, slavnostna skupščina in taborniški ples s kulturno zabavnim programom pa bosta v restavraciji nad blagovnico.

K orientacijskemu pohodu so taborniki tokrat povabili poleg svojih članov še osnovne organizacije ZSMS, planince, jamarje, rezervne starešine, miličnike ter pripadnike JLA in teritorialne obrambe.

Taborniki vabijo Brestove delavce in vse druge občane, da se udeležijo vseh njihovih jubilejnih prireditev. S tem bodo dali priznanje njihovem desetletnemu delu, hkrati pa skupaj z njimi na svojevrsten način počastili letošnji praznik OF, 1. maj in 40. obletnico zmage.

J. Praprotnik

Roman Gorjan

Rudolf Maister general in pesnik

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

ZIVLJENJSKA POT
RUDOLFA MAISTRA

Mestece Kamnik na Gorenjskem je znano zlasti mnogim obiskovalcem gora, saj leži prav ob vznožju lepih Kamniških planin. V novejšem času se spreminja tudi v industrijsko razvito mesto (Stol, Titan, Utok, Sivilanit...). Sicer pa je to staro mesto, omenjeno prvič leta 1202, in ima številne neme priče davne preteklosti. Ena izmed takih znamenitosti je sredi mesta ležeči Mali grad, kjer lahko občudujemo starinsko grajsko cerkvico v več nadstropjih: najvišje za graščake, v sredini za služinčad, spodaj pa za navadne zemljane — tlačane. Pod tem gradom je stara, zelo ozka cesta s starinskimi hišami in s šutensko cerkvico. Sosedna te cerkve pa ima na svojem pročelju veliko spominsko ploščo z napisom: »V tej hiši se je rodil general Rudolf Maister 29. marca 1874«.

Kamničani so na številne svoje velike može, zlasti pa na Rudolfa Maistra, zelo ponosni. Leta 1970 so mu na Trgu talcev odkrili lep spomenik v naravni velikosti in v generalni uniformi; po njem so poimenovali eno izmed ulic, pa tudi kamniški srednješolski center.

Njegov oče, Franc Maister, finančni uslužbenec, doma iz Ptuja, in nje-

govca. Privlačili so ga njen lep značaj, smisel za književnost in kulturo ter izobraženost. Z njo se je poročil leta 1905; poročni obred je opravil znani skladatelj franciškan Hugolin Sattner.

Žena mu je vedno stala ob strani, ga vselej spodbujala in tolažila, vsej družini pa je ustvarjala prijeten in srečen dom. V zakonu sta se jima rodila dva sinova: Hrvoj in Borut, ki sta se pozneje izšolala za inženirja.

Nekaj let pred prvo svetovno vojno so Rudolfa Maistra kot nadporočnika poslali v Przemysl (Galicija), kjer je bila takrat najmočnejša avstrijska garnizija in trdnjava. Kot že povsod prej je tudi v tem kraju iskal stike s Slovani. Bil je zadovoljen, ker je iz Ljubljane prinesel že nekaj znanja ruščine, saj je moral služiti v pehotnem oddelku, v katerem so bili skoraj vsi vojaki Ukrajinci. Med njimi je bil zelo priljubljen. Žal mu podnebje v Galiciji ni ustrezalo in nekoč, ko se je na manevrih močno prehladil, je zbolel za vnetjem pljuč. Moral je na zdravljenje v Dalmacijo. Ta bolezen pa je bila zanj pravzaprav srečno naključje, kajti dobro leto za tem je izbruhnila prva svetovna vojna. Njegov polk v Galiciji je bil v prvem naletu Rusov v celoti uničen.

Po ozdravljenju so Maistra prestavili v vojaško upravno službo najprej v Ljubljano, nato na vojaško okrožje v Celje in končno v Maribor. Tudi v tem največjem štajerskem mestu, ki je bilo žal močno nemškutarsko, je družabni major Rudolf Maister postal iskalo zvezje s Slovenci. Najraje je zahajal v Narodni dom, ki je bil takrat glavno zbirališče Slovencev. Kmalu si je pridobil dosti prijateljev, ki so mu bili pozneje v zaščito in v pomoč.

Kmalu je Rudolf Maister mariborskim germanofilom postal trn v peti. Prijavili so ga zbornemu poveljstvu v Gradec, češ da kot avstrijski oficir zahaja v politično sumljivo družbo in da neupravičeno oprošča slo-

venske obveznike vojaške službe. Na čelu te gonje je bil tedanji vodja Nemcev v Mariboru dr. Orosel.

Maistra so obtožili veleizdaje in ga postavili pred vojaško sodišče v Gradcu. Tam pa se je tako dobro zagovarjal, da mu niso mogli ničesar dokazati in s pomočjo njemu naklonjenih nadrejenih oficirjev je bil oproščen vsake krivde. Tako se je po daljši konfinaciji iz Gradca vrnil v Maribor. Seveda se iz tega neprijetnega položaja ne bi mogel tako dobro izvleči, če bi oblasti izvedele, kdo se skriva pod imenom »Krajnc«, ki je v takratnem časopisu »Straža« objavil svojo pesem »Naprej« oziroma »Jugoslovanska himna«, ki se glasi takole:

Bratje! V Triglavu ognji goré:
žarki kresovi, krvavi plameni,
kakor silni meči ognjniji,
ki jih sami arhanglji vihté.
Bratje! Naša pomlad gre iz tal,
bistra kot burja, močna kot val:
v naša domovja se je zagnala,
temó razklala, sonce skovala,
sonce — kralja Matjaža dan.
Bratje! V sedlo, vajeti v dlan:
Drava nas zove, Jadran rjove,
vranci naj skrešejo trde podkove,
bratje — naprej!

Kaj se je dogajalo jeseni 1918. leta in kasneje, ni potrebno ponavljati, o Maistrovi zadnji življenjski dobi, zlasti med bivanjem na Uncu, pa bom nekaj zapisal na koncu.

DELOVANJE V ZADRUGI

Zastavlja se nam še vprašanje Maistrovega pesništva, prijateljstva z modernisti in njihovega velikega vpliva na poznejša Maistrova pogumna dejanja.

Njegove prve pesmi segajo že v dobo rane mladosti in šolanja v Kranju in v Ljubljani. Bile so seveda ljubezenske, še neizbrusene, vendar so že kazale njegovo pesniško nadarjenost.

Ko je bil star približno dvajset let, se je spoznal in spoprijateljil s tedaj najbolj nadarjenim, a revnim, bolehnim in nesrečnim pesnikom Dragotinom Kettejem ali Siluško, kakor so ga imenovali njegovi prijatelji. Pogosto ga je obiskoval v stari cukrarni ali pa v bolnišnici.

Kolikor je le mogel, je Siluško tudi gmotno podpiral in se zavzemal zanj, predvsem v gimnaziji. Ta pa je mladega kadeta poučeval ruščino, ocenjeval njegove pesmi, ga usmerjal ter ga vpeljal v takrat ilegalno študentovsko društvo Zadruga (1892 — 1898). Ta se je ukvarjala najprej z lepo literaturo, kasneje pa je svoje člane seznanjala s socializmom in jih ogrevala za novo, drugačno, svobodno domovino. Člani Zadruga so se vadili v pisanju pesmi, novel, dram in črtic ter jih objavljali v takratnih revijah (Ljubljanski zvon, Slovan in drugih).

Njeni najvidnejši predstavniki so bili tvorci moderne: Dragotin Kette, Josip Murn-Aleksandrov, Ivan Cankar in Oton Župančič.

V Zadrugo je Rudolfa Maistra sprejel njen predsednik in pisatelj Ivan Cankar z besedami: »Dovolite mi, bratje, da se pridružim tistim, ki so bili gospoda Rudolfa Maistra predlagali v naše društvo. Ker naš vrli rojak ne more redno obiskovati naših shodov, oblastem je mnogo bolj na očeh kot mi, navadni smrtniki, bi zato predlagal, da izvolimo Rudolfa Maistra za častnega člana.«

Cankar je sprejem Maistra v Zadrugo utemeljil takole: »Članstvo si je bolje prislužil kot mnogoteri med nami. Kot četrtošolec je v Kranju izdajal leta 1890 'Inter nos', v Ljubljani kot petošolec pa leta 1891 'Večernice'.« Nasploh je pisatelj Ivan Cankar na Maistra močno vplival, posebno kot Slovenec, ki je želel in slutil novo, svobodno domovino. Maister se je v svojih pesmih zgledoval tudi po Aškercu, Župančiču in Gregorčiču.

(Se bo nadaljevalo)

NAŠE MALO MESTO

15. septembra leta 1973 je bila slovesno odkrita spominska plošča na pročelju hiše št. 18 na Peščenku.

Ploščo je dal vzdati odbor notranjskih aktivistov. Na njej piše: »7. VI. 1941. LETA JE BIL V TEJ HIŠI USTANOVljen OKROŽNI KOMITE KOMUNISTIČNE PARTIJE ZA NOTRANJSKO«

Lepo in prav je, da ta zgodovinska zaznamba opozarja mimoideče o dogodku v prostorih te hiše. Prav in umestno pa bi tudi bilo, da bi nekdo skrbel za primerno ureditev ožje okolice in vzdrževanje stavbe.

Če slučajni radovednež pokuka skozi razbita okna, mu bo pogled obstal na najrazličnejši šari, ki se je nabrala v praznih prostorih hiše, katere verjetno nihče ne uporablja.

Upravičeno se lahko vprašamo, ali res ni v našem malem mestu nobene osebe, ki bi imela stanovanjske težave. Ali res ni nobenega kandidata, ki bi bil pripravljen skrbeti za okolico in za same prostore, da bi bili kolikor toliko primerni? Slišijo se glasovi, da nekatere športne organizacije nimajo svojih prostorov. Če ni druge rešitve, bi bila prav ta s to zapuščenjo hišo.

Maja bomo praznovali 40-letnico osoboditve, zato je še čas, da takšne napake odpravimo.

Lanska in letošnja letovanja

KAKO JE BILO LANI

Zima se noče in noče posloviti, vendar že razmišljamo, kako bomo preživeli vroče poletje in kje bomo letovali.

Najprej si oglejmo nekaj podatkov o tem, kako smo letovali v preteklem letu. Za organiziran oddih je bilo na voljo štiriintriideset počitniških prikolic, triindvajset lastnih in enajst najetih.

Prikolice so bile postavljene v naslednjih avtokampih:	
PADOVA III. v Banjolu na Rabu	11
FUNTANA pri Vrsarju	11
PILA v Punatu na Krku	4
SIRENA v Novigradu	7
TERME ČATEŽ v Čatežu	2

Za organizacijo letovanja je bilo lani porabljenih 2.560.687 dinarjev, od česar so letovalci vrnili približno tretjino (1.089.469 din), ostali dve tretjini (1.908.268 din) pa je bilo treba pokriti iz sklada skupne porabe.

Cena dnevnega bivanja je znašala:			
	3 ležišča	4 ležišča	5 ležišč
v juniju in septembru	320 din	350 din	380 din
v juliju in avgustu	450 din	500 din	550 din

Letovalo je 278 prijaviteljev z družinskimi člani; največ jih je bilo iz POHISTVA in iz SKUPNIH DEJAVNOSTI, najmanj pa iz JELKE. Počitniške prikolice so bile povprečno zasedene s štirimi osebami in je skupaj letovalo okrog tisoč sto letovalcev. Zaradi premajhnega števila prikolic je bilo potrebno trajanje izmene letovanja omejiti na sedem do devet dni. Za desetdnevno bivanje bi namreč potrebovali še sedem počitniških prikolic.

Vsem letovalcem smo poslali anketni vprašalnik. Z njim smo želeli zbrati čimveč informacij, da bi laže in bolje organizirali letovanje v prihodnje. Vprašalnik je vrnilo triinosemdeset delavcev, ki so bili povprečno zelo zadovoljni. Napisali so tudi nekaj predlogov, ki jih bomo poskušali kar najbolj tudi upoštevati.

POGOJI ZA LETOŠNJE LETOVANJE

Na podlagi izkušenj iz preteklih let in ponudb za letošnjo sezono bomo oblikovali pogoje za letošnja letovanja in jih zaradi pravočasne in čimboljše organizacije ponudili v razpisnem roku od petega do dvajsetega marca.

Kako smo oblikovali pogoje za letovanja in razpis? Storitve v avtokampih bodo za okrog šestdeset odstotkov dražje od lanskih. Načrtujemo, da bo letos za organizacijo letovanja porabljenih 4.040.000 dinarjev. Preračunano na predlagano povprečno ceno dnevnega bivanja v prikolici (s štirimi ležišči — 600 din) bi letovalci po končanem letovanju odplačali približno četrtno, kar znaša 1.300.000 din, nastalo razliko v znesku okrog 2.740.000 din pa bo potrebno pokriti iz sklada skupne porabe.

Za letošnjo sezono smo v razpisu ponudili iste kraje letovanja kot v preteklem letu, počitniške prikolice pa bomo postavili v avtokampe na podlagi števila prijav. Cene so za okrog dvajset odstotkov višje od lanskih in so za posamezno vrsto prikolic naslednje:

	3 ležišča	4 ležišča	5 ležišč
— v juliju in avgustu	550 din	600 din	650 din
— v juniju in septembru	380 din	420 din	460 din

Stroške letovanja v počitniških prikolicah bodo delavci plačali v treh obrokih po končanem letovanju. Spremembe prijav ali odpovedi bomo sprejemali do 10. aprila. Vse kasnejše odpovedi do deset dni pred pričetkom letovanja pa so vezane s plačilom 50 odstotkov cene dnevnega bivanja.

Upokojenci so bili o razpisu letovanja najbrž slabo obveščeni, zato jim nudimo možnost, da se še lahko prijavijo za termine v juniju in septembru. Najkasneje do desetega aprila lahko izpolnijo prijavnico v organizacijsko-kadrovski službi Skupnih dejavnosti.

V razpisnem roku od 5. do 20. marca je prispelo 310 prijav, največ za FUNTANO pri Vrsarju (124), PADOVO v Banjolu na Rabu (80), manjše pa je zanimanje za druge kraje — SIRENA Novigrad (59), PILA Punat na Krku (37), TERME ČATEŽ (20). Večina prijavljenih želi letovali v juliju in v prvi polovici avgusta.

Razmerja v zanimanju za razpisane avtokampe so podobna lanskim, večje pa je število prijav, zato bo treba žal najbrž tudi letos trajanje izmen omejiti na manj kot deset dni.

L. Palčič

Delegati govore

Tokrat smo pripravili razgovor z JADRANKO JANEŠ iz naše temeljne organizacije JELKA.

— Ti si vodja združene delegacije samoupravnih interesnih skupnosti za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturo in telesno kulturo v Jelki. Kako imate organizirano »delegatsko« delo?

V naši temeljni organizaciji je delegatsko delo slabo organizirano. Navadno gredo na seje skupščin le predsedniki delegacij, pa še njim je zagnanost upadla, kajti delegati mnogokrat dobivajo preobširna in težko dojemljiva gradiva. Le-ta naj bi bila pripravljena tako, da bi se delegati lahko dejansko odločali, ne pa da imajo občutek, kako so pod pritiskom volje drugih.

— Mnoga vprašanja zadevajo številne občane. Kako dobiti ali vsaj objektivno oceniti njihova stališča?

Zares se poraja mnogo vprašanj s tega ali onega področja, vendar so ljudje postali zelo nezaupljivi, ker menijo, da se samo »rožice sadi«, zraste pa zelo redka.

— Večina opravičil za neopravljeno ali slabo opravljeno delo se skriva za pomanjkanjem finančnih sredstev. Je to lahko edini razlog?

Težko bi rekla, kaj se skriva za vsem tem, kajti načrtovanje je v tem obdobju skoraj nemogoče, saj nihče ne more predvideti, kaj se bo zgodilo ob takšni nestabilnosti, ki jo povzroča inflacija. V nekaterih primerih pa je tudi res, da se za neopravljeno ali slabo opravljeno delo skriva pomanjkanje finančnih sredstev, kar pa seveda ni edini razlog.

Menim pa, da bi družbeno politične organizacije lahko hitreje ustvarjale možnosti za vpliv delovnih ljudi in vzpostavljale mehanizme za zagotavljanje in preverjanje odgovornosti, zlasti ob

skladnejšem razvoju vseh delov družbe. Preveč je še zanašanja na forumsko občevarje z družbenopolitičnimi zbori in prek njih z dejavnostjo v delegatskih skupščinah. Premalo je zavesti in neposrednih premikov v posameznih okoljih za kvalitetnejše gospodarjenje z družbenimi sredstvi na samoupravni podlagi.

— Praznovali smo dan žena, zato še vprašanje o ženi — materi — delavki — delegatki.

Kaj misliš, kolikšno »razdajanje« je možno ob vseh teh obveznostih? Ena od njih mora trpeti...

Utrip današnjega življenja je tako hiter, da si večjega »razdajanja« ne morem predstavljati. Služba, družbenopolitična dejavnost v temeljni organizaciji ali v krajevni skupnosti, študij, delo doma, hobiji, ki pa jih nimam malo vse to moram uskladiti, če hočem imeti konec tedna dan sprostitve ali čas za kratek klepet s prijatelji. Kako si vse to uredi, pa je odvisno od vsake posameznice.

— S katerim vprašanjem se v vaši delegaciji trenutno najbolj ukvarjate?

Mladi o sebi

Na letošnji letni konferenci so delegati mladih iz naše občine obravnavali poročilo o delu mladinske organizacije v preteklem letu in si zastavili načrt dela za naslednje enoletno obdobje.

V razpravi so delegati in gostje ugotovili, da ni bilo bistveno boljšega dela mladinske organizacije, čeprav so vprašanja o delovnem in družbenem položaju mladih zelo resna in terjajo takojšnje in celovito družbeno ukrepanje.

Osnovni problem mladinske organizacije, predvsem v naši občini, kjer smo teritorialno razdrobljeni, je tako imenovani njen drugorazredni položaj. Položaj, v katerem se kot družbeno politična organizacija zadovoljujemo predvsem s prirejanjem plesov, zabav, proslav in podobnega. Morali pa bi si prizadevati tudi za reševanje družbeno ekonomskih in družbeno političnih razmer, ki so v naši družbi zelo zahtevne, saj se samo s tem odpira perspektiva mladega rodu. Zavedati se moramo, da je ustrezno reševanje življenjskih interesov in prizadevanje za to, da bomo prispevali k socialističnemu razvoju, tudi vprašanje sedanjosti in prihodnosti naše revolucije.

Najbolj boleče in zaskrbljujoče vprašanje v naši delovni organizaciji je kulturni dom v Begunjah, ki razpada in pa skrb za pravočasno dograditev osnovne šole v Begunjah. Osnovnošolci so namreč razkropljeni po raznih kotih, kar pa, upajmo, ne bo neugodno vplivalo na njihov učni uspeh. Zaradi pomanjkanja prostora letošnjih proslav v naši krajevni skupnosti ne bo.

— Tvoje mnenje o liku delegata?

Če bi hotel biti dober delegat, potem bi moral vse svoje sposobnosti prispevati samo za delo v delegacijah, saj je le malo kdo sposoben dojeti zapleteno vsebino gradiva. Mislim, da veliko delegatov prihaja na seje samo zaradi števila, ne pa zato, da bi o nečem odločali; z redkimi izjemami.

— Kje je vzrok, da naš delegatski sistem ni zaživel tako kot bi moral? Nas stvari premalo zanimajo, nimamo časa za študij vseh gradiv ali ne čutimo zadostnega vpliva na končne odločitve in zato raje ne sodelujemo?

Že samo zastavljeno vprašanje zajema skoraj vse elemente, ki slabo vplivajo na naš delegatski sistem. Roko na srce — veliko premalo je resnosti, zavesti in odgovornosti pri vsem tem.

Pripravila V. Šega

Plaža v Novigradu — tam smo imeli lani sedem prikolic

B. Kočevar

